

INFORMATICARECHT

AAK202510313

Mr.dr. M. Klos & mr.drs. A. de Wit (Encyclopedie van de Rechtswetenschap, Universiteit Leiden)

Wetgeving

Op 16 december 2024 heeft de Kamercommissie voor Digitalisering (DIGI) van de Eerste Kamer de nota naar aanleiding van het verslag ontvangen over de Uitvoeringswet digitaledienstenverordening (*Kamerstukken I 2024/25, 36531, C*). Deze nota bevat een beantwoording van de vragen die gesteld zijn tijdens de vaste commissievergadering Digitalisering (*Kamerstukken I 2024/25, 36531, B*). Zo wordt op een vraag van de PVV over desinformatie geantwoord dat desinformatie als zodanig niet is gedefinieerd in de verordening. Dat betekent dat de aanpak van desinformatie bijvoorbeeld niet valt onder de aanpak van illegale inhoud, maar wordt geadresseerd als systeemrisico. In de beantwoording wordt benadrukt dat dit bijvoorbeeld ook bewustmakingscampagnes kan inhouden. Veel andere vragen zien op de praktische uitvoerbaarheid en de (adequaatheid van) financiering van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) die belast worden met de uitvoering. Op 21 januari 2025 bespreekt de commissie de verdere procedure, waardoor het op dit moment nog niet duidelijk is binnen welke termijn over de uitvoeringswet wordt gestemd. Enige haast lijkt wel gepast, sinds de Europese Commissie in december onder andere Nederland aangeschreven heeft omdat er nog geen digitaledienstencoördinator is aangewezen (INFR(2024)2163).

Beleid*Onderzoek naar TikTok*

Op 17 december 2024 liet de Europese Commissie weten formeel onderzoek te starten naar TikTok voor mogelijke risico's voor verkiezingen onder de Digital Services Act (IP/24/6487). Directe aanleiding voor het onderzoek zijn de presidentsverkiezingen in Roemenië van afgelopen november. Volgens Commissievoorzitter Von der Leyen zijn er sterke aanwijzingen dat buitenlandse actoren de verkiezingen hebben proberen te beïnvloeden. TikTok zou hierbij als middel gebruikt zijn. Het onderzoek richt zich op de vraag of TikTok voldoende heeft gedaan tegen deze inmenging. Daarbij richt het onderzoek zich nadrukkelijk op de vraag of TikTok voldoende heeft gedaan tegen manipulatie van de aanbevelingssystemen en het beleid rondom politieke advertenties.

'More Speech and Fewer Mistakes', over Meta's besluit te stoppen met fact-checking

Op 7 januari 2025 postte Mark Zuckerberg een filmpje ([Meta Newsroom](#)) waarin hij aangaf dat Meta (Facebook en Instagram) zal stoppen met het gebruik van onafhankelijke fact-checks in haar contentmoderatiebeleid. De reden hiervoor is volgens de CEO gelegen in het feit dat fact-checkers hun werk te politiek gekleurd zouden uitvoeren en dat zij voor een te grote inbreuk op de vrijheid van meningsuiting zorgen. Meta schat dat elke 1 à 2 van de 10 moderatiebeslissingen (bijvoorbeeld het verwijderen van een bijdrage of het reduceren van de zichtbaarheid daarvan) een fout was. Ook is het bedrijf voornemens meer uitspraken toe te laten op het gebied van gender en immigratie. In de komende maanden is Zuckerberg van plan een alternatief systeem van *community notes* in te voeren, waarbij gebruikers zelf context kunnen toevoegen aan uitspraken gemaakt op de platforms. Daarmee sluit hij aan bij platform X (voorheen Twitter), dat nu al een dergelijk systeem van *community notes* kent.

De IFCN – de grootste overkoepelende internationale fact-checkorganisatie – reageerde in een open brief ([9 januari 2025, Poynter.org](#)) verbaasd en teleurgesteld over het besluit. De onafhankelijke fact-checkers op Meta zijn aangesloten bij deze organisatie. Zij stelt dat zij onderworpen is aan strikte eisen van onafhankelijkheid, onpartijdigheid, peer review en een rigoureuze aanmeldprocedure. Bovendien is het zo dat de uiteindelijke moderatiebeslissing nog altijd aan (de platforms van) Meta zelf voorbehouden blijft. Fact-checkers leveren enkel de input voor die beslissing. De beslissing van Zuckerberg kan begrepen worden in het licht van de huidige politieke context van de Verenigde Staten. Met het presidentschap van Donald Trump, die herhaaldelijk heeft gesteld dat sociale media conservatief geluid censureren, betogen critici dat Zuckerberg zich aansluit bij de wensen van de macht. Deze beslissing sluit aan bij de benoeming van de Republikein Joel Kaplan als hoofd beleid en een donatie van 1 miljoen dollar aan de inauguratie van Trump.

De beslissing van Meta past in een breder patroon. De nauwe samenwerking tussen Elon Musk (platform X) en Donald Trump leidt tot waakzaamheid binnen de Europese Unie. Hoewel Meta formeel stelt deze plannen nog niet in de EU uit te rollen, meldden interne bronnen dat Meta daarop wel voorsorteert. Vertegenwoordigers van de Europese Commissie (EC) stellen dat er geen sprake is van censuur in de Europese Unie, maar dat Meta, net zoals elk ander zeer groot online platform, gehouden is risico's die voortspruiten uit de aard (de systeemrisico's) van het platform te verminderen. De EC is in mei 2024 een procedure gestart tegen Meta inzake de naleving van de DSA ([IP/24/2664](#)). Hoewel dat in de context was van de bescherming van minderjarigen, valt te verwachten dat ook de huidige ontwikkelingen nauwlettend gemonitord zullen gaan worden. ◀